

PER ERICSON:

Omfördelningspolitikens konsekvenser

Det amerikanska bokförlaget LibertyPress/ LibertyClassics gör fortlöpande en mycket förtjänstfull kulturinsats genom att tillse att de stora klassikerna inom den frihetliga litteraturen finns tillgängliga till facila priser för en vidare läsekrets än den som trängs i universitetsbiblioteken. Nu har turen kommit till Bertrand de Jouvenels klassiker från 1952, *The Ethics of Redistribution*, som av förlaget försetts med en matnyttig introduktion av John Gray, där jämförelser görs mellan de Jouvenel och tänkare som Robert Nozick och F A Hayek.

Bertrand de Jouvenel: **The Ethics of Redistribution**. LibertyPress 1990

Ämnet för de Jouvenels föredömligt kortfattade analys (91 s) är det som i vårt land går under beteckningen fördelningspolitik, men som kanske mera korrekt (för att anknyta till den föreliggande volymens titel) borde benämnas *omfördelningspolitik*.

Det originella med de Jouvenels analys är att den inte i första hand skjuter in sig på effektivitetsaspekter och produktivitetsincitament, utan på omfördelningspolitikens konsekvenser för individuell frihet, kulturliv och ett civiliserat samhälle. Den blygsamme författaren hävdar själv i sitt företal att hans avsikt endast varit att betona några av de värden som lätt glöms bort i den stora debatten om omfördelning av inkomster.

Fördelen med de Jouvenels analys är att omfördelningspolitiken ogiltigförklaras på det etiska planet, alldeles obero-

de av det praktiska utfallet (även om många kloka tänkare påvisat att även de praktiska implikationerna i många avseenden är både oväntade och oönskade).

En huvudpoäng i de Jouvenels resonemang är att omfördelningspolitik inte främst är en omfördelning av inkomster och resurser mellan individer i samhället, utan en omfördelning av makt från individerna till staten. Staten övertar ansvaret för allt väsentligt i livet, och lämnar individen med endast lite fickpengar att förfoga över.

I den omfördelnde högskattestaten hotas många av de kulturella och etiska värden som utgör en grund för ett civiliserat samhälle. När människor bara får behålla tillräckligt med pengar för att klara sina egna behov, kan de inte längre i samma utsträckning ägna sig åt frivilliga samhällsinsatser i exempelvis föreningsliv och kyrkor. Bara staten kan kosta på sig att stödja kulturlivet.

Omfördelningspolitiken resulterar i vad John Gray i sin introduktion kallar en abstrakt eller falsk "individualism". De intermediära institutioner, som utgör ett frivilligt och mycket väsentligt socialt skikt mellan den isolerade individen och den mäktiga staten, försummas eller tomt motarbetas. Särskilt familjen råkar illa ut, påpekar Gray och citerar Robert Nozick: "... ty i familjen äger transfereringar rum som stör den önskade fördelningen".

De Jouvenels skrift kompletterad med Grays korta sammanfattning av senare forskning i ämnet utgör sammantaget ett effektivt motgift för den som till äventyrs har några illusioner kvar om omfördelningspolitikens välsignelser.